

imamo storiti mi svojo dolžnost, namreč začenjajočega umetnika podpirati s tem, da mu dajamo dovolj dela in zaslužka. Prava narodnost je dejanska. Ni dvomiti, da bodo g. Žniderja iskali tudi inorodci, ali začetek je pri vsakem umetniku silno težaven, in od inorodcev ni tirjati, da bi tujca podpirali, dokler ga ne poznajo. Velečastita cerkvena predstojništva, posvetnjaki! Spomnite se svojega rojaka, kadar iščete kiparja bodi-si za les ali za kamen ali za sadro (gips). Delavnico ima sedaj v Reiserjevi ulici št. 23, t. j. v hiši zidarskega mojstra Kaschmanna. — Tebi pa, mladi umetnik, naj srce ne upade, ako ne bodeš kar prvi hip z naročili obsipan; začel si na slovenskih tleh v imenu Krizanega in tak začetek ne more pomeniti nič slabega!

Gospodarske stvari.

Nekaj o vinogradnikih.

(Dopis iz Ljubljane.)

V predzadnjem listu »Slov. Gosp.« smo imeli priložnost si ogledati napake viničarjev, katere se žalibog res nahajajo tu in tam, ali dopisnik iz Ljutomerskih goric je sodil o viničarjih vendar malo preostro, ker je napake vinogradnikov popolnoma prezrl, torej želim, da bi si tudi te nekoliko ogledali.

Precej krivično je, da očita g. dopisnik viničarju 1. zaradi pijače, 2. da nima nobenega davka in 3. da ne pozna težnje, kako preživeti sebe in svoje. Pijače viničarji dandanes prav redko dobijo, kajti večina gospodarjev je takih, da je na noben način ne more dati, ako je tudi sam ne kupi. In zakaj ne? Zato ne, ker ali je moral takoj vse prodati, ker mu je sila za denar in morebiti ni nič pridelal, še toliko ne, da bi ga imel za božične praznike. Nekaj gospodarjev pa je tudi takih, da bi mu je lahko dal, a mu je noče, ker »za viničarja je tudi voda dobra«.

Snielo pa trdim, da viničar ravno tako čuti šibe, katere nam pošilja vsegamogočnost božja, kakor vsak gospodar, dasi nima nobenega davka; kajti zemljišče, katero mu je kmet dal za krompir, fižol itd., da si ga nasadi, mora mu ravno tako odslužiti, kakor v dobrem letu. Neznosen davek, katerega kmet mora plačevati pri davčnem uradu, je viničarju želodec in njega golo telo.

Težnje, kako preživeti sebe in svoje, da bi jih viničar ne poznal, oh kako grenko očitavanje je to. Res, da mu mora izplačati gospodar v gotovini ali v drugih potrebnih rečeh, ali kakšna je ta gotovina? Delati mu mora od noči do noči za borih 15 kr.; ako dobi 20 kr., to je že veliko. To vem iz lastne skušnje, akoravno nisem viničar, sicer bi si tega ne upal pisati in zato je prisiljen, hoče ali noče, iskati si tudi zraven gospodarjevega še postranski zaslužek; sicer bi ne mogel izhajati čez zimo; naj omenim samo, kako drago mora kupiti drva za kurjavo, katere ima večinoma vsak posestnik na svojem.

Take gospodarje, ki bi dajali viničarjem krave, preštujemo lahko na prste ene roke v celem ljutomerskem okraju, in če jo kateri dá, korist je največja njemu, ker gnoj za gorice je čez vse neobhodno potreben. Koliko gospodarjev poznam, ki ne dajo viničarju nobene stelje, in od kod naj vzame potem gnoj, ako mu mora živina celo zimo in tudi poleti na golih tleh stati v hlevu. Da bi vinograjski gospodar vozil iz doma gnoj v vinograd, ti so tudi zelo redki, in potem ako so gorice slabe, uzrok je ubogi viničar, ker ni dobro skopal, tega pa ne pomisli, da samo motika ne zadostuje. Koliko škode povzroči oni gospodar, ki najme za kopače ne-

zmožnih ljudij za to delo, ki pridrve v gorico spočiti ter rujejo in prevračajo trsje, da je groza, a gospodar pred njimi hodeč, namesto da bi jih posvaril, se prav zadovoljno smeje, češ, kako pridnih ljudij sem si najel, ker delajo, da se kadi za njimi! Kolikokrat sem imel že priložnost gledati z lastnimi očmi, da je viničarica jokala zadej za takimi kopači, ker videti so bile za njimi cele brazde, kakor da bi hudič k repi »prašil«, tu in tam pa vidiš zopet, da se zemlje z motiko še dotaknil ni. Za vse to se malomarni gospodar ne zmeni, saj bo že viničar, ko se bo drugič kopal, vse to popravil. V jeseni pa bi imel rad ravno tako lepo trgateg, kakor oni, ki je svoj vinograd lepo dal obdelati! To gre pri nekaterih leto za letom tako naprej, in potem se tudi ni treba čuditi, ako postane s časom trsje tako redko, da bi lahko s konji obračal po goricah. Tak gospodar se potem znosi najrajši nad ubogim viničarjem, in ta mu hišo pusti, za njim pride drugi, in zopet se to ponavlja leto za letom, kar škodo vinogradu še zdatneje pomnoži, in takih gospodarjev žalibog ni preveč malo.

Nastane vprašanje, kateri gospodarji pa so navadno najmanj zadovoljni s svojimi viničarji? Taki, kateri vinograjskih razmer dovolj ne razumejo, kajti vsaka malenkost, katero viničar potrebuje za obdelovanje, bodisi gnoj itd., zdi se jim preveč. In nasprotno, slišali bomo redkokrat, da bi se tak gospodar, ki razume, kako se mora vinograd obdelovati, z viničarjem skregal, in taki gospodarji imajo viničarja v svoji hiši po 20 do 30 in še več let, kajti dober gospodar si ne bo zbral nikoli slabega viničarja. Kakoršen gospodar, takšen je hlapec in tudi viničar.

J. F.

„Unio catholica“.

Iz Gradeca se nam piše: Čujemo, da je pri tem zavodu, kar se tiče jamčenja, nastala jako napredujoča sprememba. Sklenila se je namreč med tem zavodom in pa »južno-nemško zavarovalno banko v Monakovem« na mnoga leta pogodba, vsled katere ta banka jamči za vsa po »Unio catholica« sklenjena zavarovanja proti delitvi dobička.

V razmerju, da se največ društev peča z zavarovanju raznih strok, kakor n. pr. z zavarovanjem proti škodi po ognju, proti škodi po toči, proti škodi vsled prevažanja, z zavarovanjem stekla, zoper nezgode in za življenje, je glavnicca južno-nemške zavarovalnice, katera se bavi samo z jedno stroko, namreč z zavarovanjem proti škodi po ognju, tako velika, da je ne nadkriljuje nobeno drugo društvo.

Čuje se tudi, da se je južno-nemška zavarovalnica zavezala položiti jamščino v znesku 50.000 gld. in da je vlada to pogodbo odobrila. Želeti bi torej bilo, da bi se krščansko ljudstvo pri »Unio catholica« zavarovalo ter tako povzdignilo krščansko gospodarsko podvzetje k moči in ugledu.

Sejmovi. Dne 2. novembra v Vitanju, Stradnu, Podčetrtku in Mariboru (tudi za konje). Dne 3. novbr. v Radgoni in v Pišecah. Dne 4. nov. v Lučanah in na Ptjuju. Dne 6. nov. pri Novi cerkvi, v Lembergu, Rečici, pri Sv. Lenartu v Slov. gor., pri Sv. Vidu niže Ptujja in v Brežicah.

Dopisi.

Izpred Slov. Gradea. (Cerkvena glasba.) Že nekaj znani skladatelj g. Valentin Stolcer, učitelj v Razboru, je zložil latinsko mrtvaško mašo za mešani, četiriglasni zbor po »Die Exequien von Adolf Nepomutzky«